Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

LOKALHISTORISK FORENING & ARKIV
TOREBY SOGN

ISSN 2245-3539

Orientering

Nr. 61 - December 2022 – 28. årgang

Dette er et SÆR-nummer i anledning af LIFT-indvielsen!
Bladet er derfor en indbydelse – også til ikke-medlemmer!
ARKIVET er for alle! – der kræves ikke medlemskab.
Lokalhistorisk Forening, se s. 7, betyder medlemsblade og arrangementer m.m.

s. 1 **Indbydelse til Lift-indvielse**
s. 2 Kongebesøg i Grænge – i 1946
s. 3 En dødsulykke med konsekvenser (Toreby)
s. 4 Asfaltarbejde i Toreby i 1931-32 og Vejomlægninger i Øster Toreby
s. 5 "Skomagerhuset" – Povl Holm erindrer
s. 6 "Folkeminder" om spøgelser – og et "skudsmål"
s. 7 Personer og adresser
s. 8 Præsentation af LIFT-en

Du indbydes herved til LIFT-indvielse.

Torsdag d. 8. december kl. 14

Vi vil gerne se dig til **indvielse og vejledning** i brugen af liften!

Indbydelsen gælder også

Plejecenter Torebys

beboere og personale

Vi laver en "højtidelig" dag ud af det – med lidt "servering" - og selvfølgelig - de officielle taler!

"Frækhed" belønnes! – i 1946!

Kong Kristian d. 10. og Dronning Alexandrine besøgte i 1946 Lolland og Falster. Lærer Gunnar Petersen, Grænge Byskole, havde erfaret, at kongen og dronningen ville passere Grænge på deres vej over Lolland.

Det måtte der gøres noget ud af. Han fik elever (og forældre?) til at hjælpe med stillads og guialander, og sammen fik de rejst en "æresport" over hovedvej 7 lige vest for "Landevejskroen" og vejen til Grænge.

Da kortegen kom, stoppede den, og Gunnar Petersen skulle hilse på kongen. Kongen var under krigen styrtet med sin hest og var lam i sin arm. Dronningen, der sad ved siden af kongen, sagde så til Gunnar Petersen, at han skulle tage kongens hånd, hvilket han gjorde og således overbragte han Grænge Byskoles hilsen.

Bemærk de to lokale betjente på deres Nimbus motorcykler med

L-nummerplader!

Desværre ved vi ikke, hvem fotografen er, men det er **Inge og Jørgen Skafte**, der har indleveret fotoet (B1525) og "historien".
Gunnar Petersen fik senere forskellige embeder på Vestlolland og blev som pensionist frivillig medarbejder på Højreby Lokalarkiv.

Hvis Du var elev i Grænge Byskole i 1946, så er du måske 83 år gammel? Så var du måske øjenvidne? – eller du kender nogen?

En dødsulykke med konsekvenser.

Hovedvej 7 (Nykøbing-Nakskov) gik gennem Toreby ad det der nu hedder "Gammel Landevej". En jernbane ("Stubbekøbing-Nykøbing-Nysted-Banen") krydsede vejen ca. der hvor TGBs klubhus ligger.

En dag i 1930 kørte "Nystedtoget" og en personbil sammen i overkørslen, og en person døde. Banen og Amts- og Sognerådet forstod nu, at det var nødvendigt at lukke den overskæring, MEN hvordan skulle trafikken på hovedvej 7 så afvikles?

Der måtte et større jord-, asfalt- og betonarbejde til. Hovedvejen blev - som det ses i dag – ført i en bue uden om "jættestuen" og – over "Nystedbanen" ("Banestien") – og Flintingevej blev skåret over.

Jernbane fik "forkørselsret" og Gammel Landevej blev spærret af af et "stakit", som kunne passeres af gående og cyklister, - bilerne måtte herefter tage omvejen over "højbroen"!

Omlægningen af hovedvej 7 kunne foretages ud over en mark, så ingen huse "kom i klemme", men gårdejeren fik godt nok nogle mere "ubekvemme" markstykker!

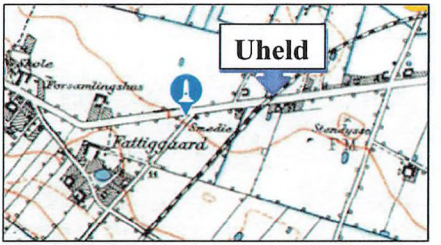

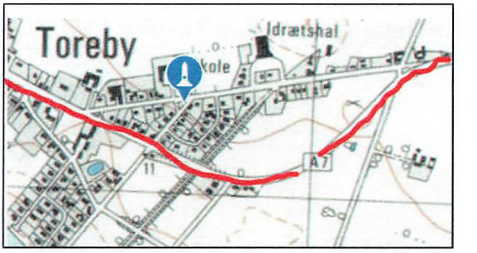

FØR uheld – kort ca. 1943 – - - og EFTER omlægning af hovedvej 7 – kort ca. 1976

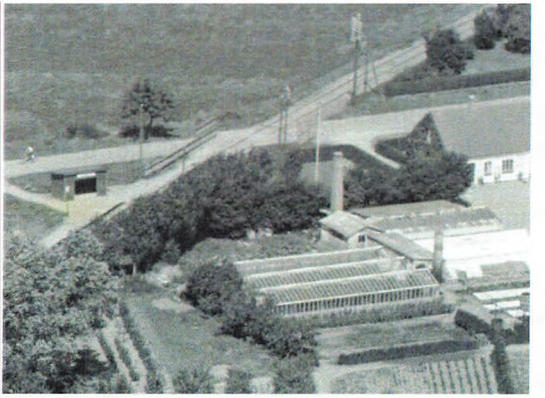

På fotoet her ses bane-overskæringen ved Gammel Landevej med plankeværk og gennemGANG! – Bemærk også "trinbræt-skur" ved Nysted-Banen.

Fotografiet viser også det meget store gartneri, som gartner Jensen og hans søn havde fra 1920'erne (?) til 1980'erne?

Bemærk også de mange "klokker på træ-masten længst væk. Dengang var "luftledninger" det normale til telegraf, telefon og elektricitet.

Fortsættes på s. 4

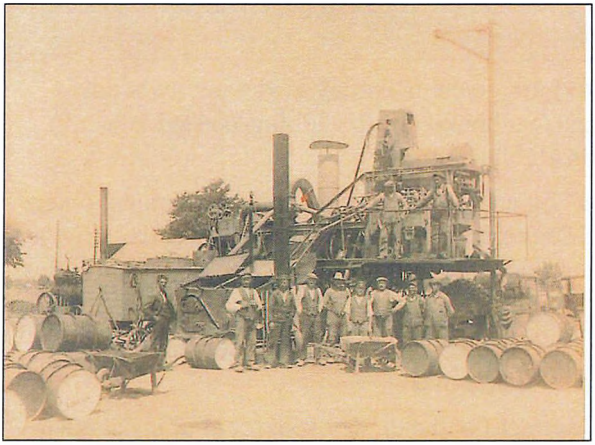

Asfaltarbejde i Toreby

Den nordlige del af Flintingevej blev – meget senere - til Skolevej! På den del af vejen – tæt på smeden - boede dengang familien Nielsen med sønnen Svend!

Fra Svend har arkivet modtaget et interessant fotografi (B1823) af en "asfalt-fabrik" som var etableret på pladsen, hvor nu mindestenen for genforeningen står, - lige overfor indkørslen til "Toreby Skole". Her blev asfalt til den nye vej – "omfartsvejen" fremstillet. - Arkivet takker Svend for fotografiet.

En "vejomlægning" med konsekvenser for flere huse.

Kortene viser Øster Toreby i 1942 - - - - - - og i 1963

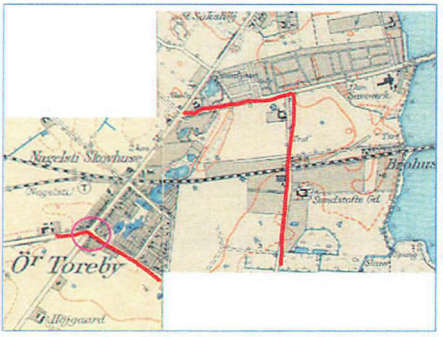

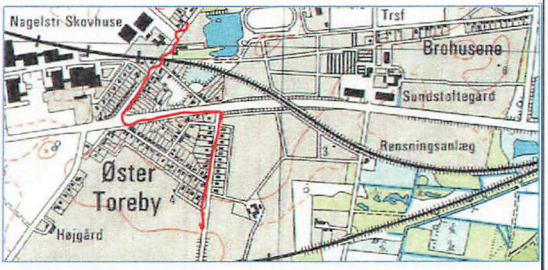

Da den nye vej-og jernbane-bro over Guldborgsund (Frederik d. 9. Bro) skulle have vejforbindelse gennem Øster Toreby, blev det nødvendigt at fjerne nogle huse og forretninger – bl.a. **købmand Carl og Berta Jensen.**

Lollandsbanens omlægning – syd om Sundtoftegård - og Fugleflugtsbanen skulle krydse de gamle veje til Nagelsti.

En konsekvens blev, at Engmosevej blev "skåret over" og kunne ikke længere bruges som direkte vej til Nagelsti. - Med rødt er vist veje til Nagelsti – før 1963 og efter.

Man skal ud på en lille omvej omkring Brovejen. Senere er også Nystedvej omlagt og har derved givet bebyggelsen langs vejen mindre trafikstøj.

LOKALHISTORISK FORENING & ARKIV TOREBY SOGN

Foreningens og Arkivets digitale

MUSEUM

Det digitale museum 8

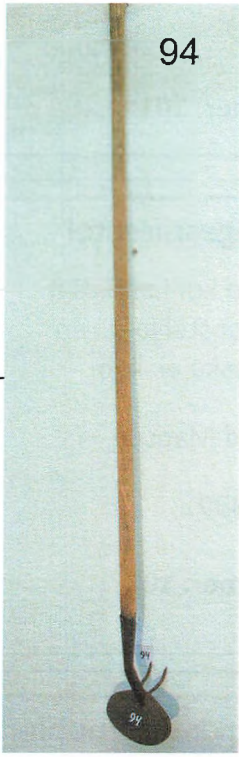

Genstand: **Aftopper/**Rapjern

Beskrivelse: Blev brugt ved optagning og aftopning af kålrabi-roer.

Giver: Peter Holtze, Flintinge

Modtaget: 1997

Museumsnummer: 94

Genstand: **Aftopper**/Rapjern

Beskrivelse: Blev brugt til at tage toppen af roerne

Giver: Peter Holtze, Flintinge

Modtaget: 1997

Museumsnummer: 95

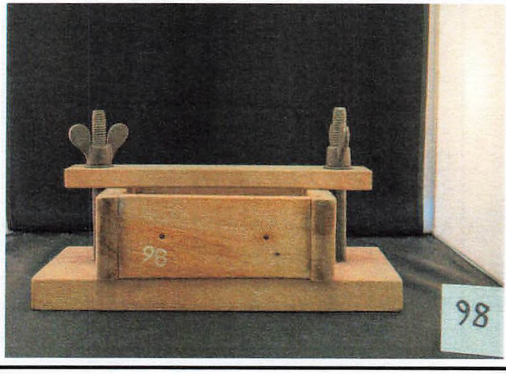

Genstand: **Rullepølsepresser**

Beskrivelse: Trækasse med låg til at presse den kogte rullepølse i. Presses ved hjælp af skruerne

Giver: Lizzie Nielsen

Modtaget: 2000

Museumsnummer: 98

Det digitale museum 8

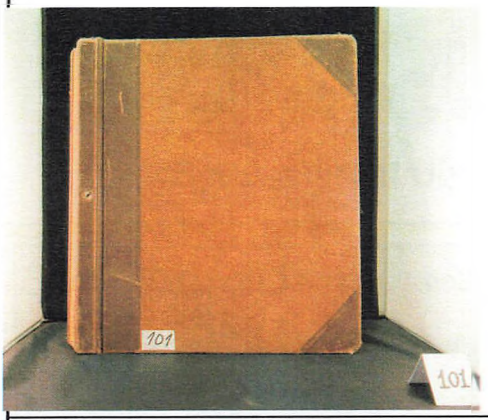

Genstand: **Regnskabsprotokol**

Beskrivelse: Til at føre regnskab i.

Giver: Knud Madsen

Modtaget: 1999

Museumsnummer: 101

Genstand: **Legespisestel**

Beskrivelse: Tro kopi af rigtigt spisestel lagt i en syæske el. lign.

Giver: Knud Madsen

Modtaget: 1999

Museumsnummer: 102

Genstand: **Dukkehusmøbler**

Beskrivelse: Legetøj til børn. Dukkehusmøblerne er håndlavet.

Giver: **Knud Madsen**

Modtaget: 1999

Museumsnummer: 103

Det digitale museum 8

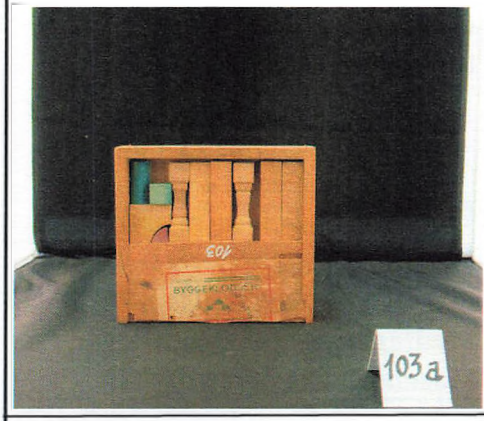

Genstand: **Byggeklodser**

Beskrivelse: Legetøj til børn. Klodserne er fremstillet af træ og passer ned i æsken.

Giver: Knud Madsen

Modtaget: 1999

Museumsnummer: 103 a

Genstand: **2 stk. Kontrabøger**

Beskrivelse: Flintinge og Omegns Brugsforening. Ved køb, blev varerne skrevet i bogen, hvorefter der blev afregnet senere, fx månedligt.

Giver: Knud Madsen

Modtaget: 1999

Museumsnummer: 104

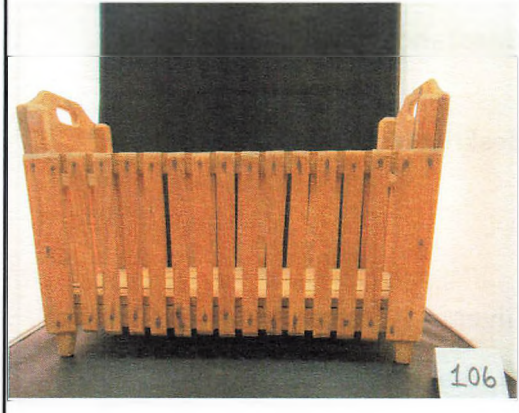

Genstand: **Uldkurv**

Beskrivelse: Til opbevaring af de kartede uldhaler før ulden blev spundet til tråde.

Giver: **Knud Madsen**

Modtaget: 1999

Museumsnummer: 106

Det digitale museum 8

Genstand: **Møghakke**

Beskrivelse: Gødningshakke. Velegnet til at løsne fast materiale fx gødning. Anvendtes også i forbindelse med skovarbejde, opsamling af grøde i vandløb og lign.

Giver: **Jens Nielsen, Toreby**

Modtaget: 1999

Museumsnummer: 110

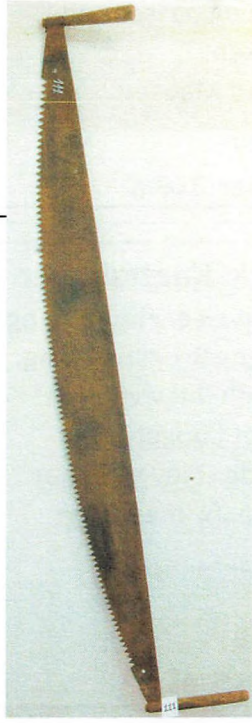

111

Genstand: **Skovsav**

Beskrivelse: Til fældning af træer, og til overskæring af træstammerne. Skovsaven skal være mindst dobbelt så lang som træets tværmål. To personer trak saven.

Giver: **Jens Nielsen, Toreby**

Modtaget: 1999

Museumsnummer: 111

Genstand: **Skoletaske med med bøger**

Beskrivelse: Tasken, indeholder flere skrive/regnehæfter og enkelte bøger. Tilhørt giver.

Giver: **Johan Pedersen, Grænge**

Modtaget: 2002/2003

Museumsnummer: 114

Hvad Povl Holm fortalte d. 16. sept. 2022

En snak om erindringer generelt kom til at dreje sig om **"Skomagerhuset".** (Torebyvej nr. 64).

Det er mere korrekt, at skrive, at **dette er det, jeg kan huske** af det, Povl fortalte!

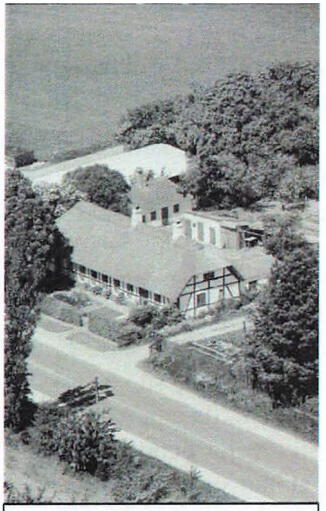

Foto fra "Danmark set fra luften"

"Når nogen siger "Skomagerhuset" kan de fleste nok tænke sig til, at der har boet en skomager i huset, men jeg kan fortælle, at skomageren i min tid hed Jens Hansen, og at han havde fire døtre – kønne i øvrigt, (men det er en lidt for dristig historie her).

Jeg husker, da husets indbo kom på auktion. Det indbo m.m., som familien ikke ville have (?) var stillet ud på gårdspladsen, og auktionarius fra Sakskøbing styrede buddene.

Min Far *(murermester Jørgen Holm)* havde købt huset og indrettet et værelse til Jens Hansen *(i snedker Olsens hus på Niels Clausensvej)*. Han "gik til hånde" i byen – bl.a. hos snedker Olsen med beskæring af frugttræer.

Min Far bød på en spand med forskelligt: 25 kroner, og spanden var købt.

Den indeholdt bl.a. forskellige skomagerværktøj og to lysestager i messing. Dem var Mor ikke glad for, - de skulle pudses! De er stadig i "familiens" eje og er vurderet til 1200 kroner - i nyere tid.

I "Skomagerhusets" gård blev der indrettet lagerplads for murerfirmaet, og det var muligt her at finde netop den "munkesten", der skulle bruges på kirken eller andet som lige manglede i byggerierne. Selve huset blev indrettet til frugtlager.

I gården var der også plads til en indhegning til 4 gæs, som jeg fodrede. De kom "flyvende", når jeg kom med foder. En dag fløj en af gæssene over hegnet og ud på vejen, hvor en lastbil lige kom. Jeg sørgede i flere dage."

Fortalt af Povl Holm til Otto S.

Toreby Sogns Lokalhistoriske Forening og Arkiv ønsker alle en glædelig jul og et godt nytår – 2023!

"Dansk Folkemindesamling": Musse Herred/Toreby Sogn

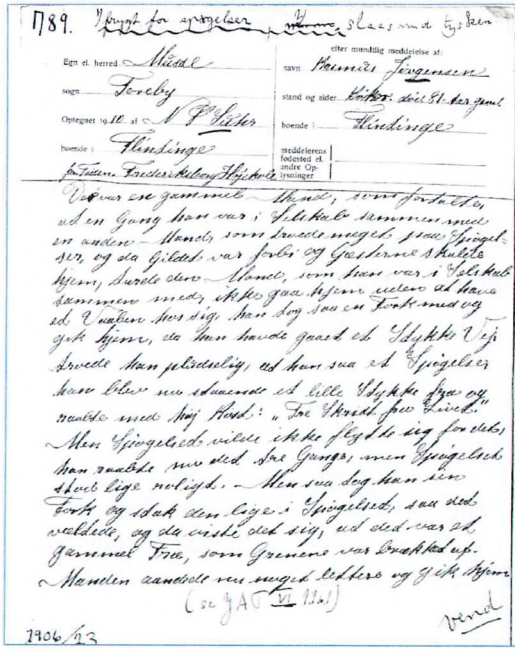

Fra tiden på Frederiksberg Højskole. Optegnet af **N.P.Suhr**, Flintinge.

Mundtlig meddeler:

Rasmus Jørgensen, Bødker, død 81 år gammel, Flintinge.

"Der var en gammel mand, som fortalte, at en gang han var i selskab sammen med en anden mand, som troede meget på spøgelser, og da gildet var forbi og gæsterne skulle hjem, turde denne mand ikke gå hjem uden at have et våben hos sig, han tog så en fork med og gik hjem, da han havde gået et stykke vej, troede han pludselig, at han så et spøgelse, han blev nu stående et stykke fra og råbte med høj røst: "Tre skridt fra livet!", men spøgelset ville ikke flytte sig.

Han råbte nu det tre gange, men spøgelset stod lige roligt, men så tog han sin fork og stak den lige i spøgelset, så det væltede, og da viste det sig, at det var et gammelt træ, som grenene var brækket af. Manden åndede nu meget lettere og gik hjem.

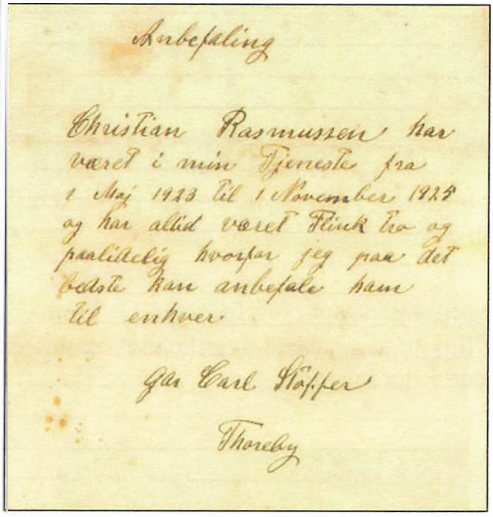

Anbefaling

Christian Rasmussen har
været i min Tjeneste fra
1 Maj 1923 til 1 November 1925
og har altid været flink til og
paalidelig hvorfor jeg paa det
bedste kan anbefale ham
til enhver.

Gdr. Carl Stoffer

Thoreby

Anbefaling/Skudsmål - anno 1925.

Vi finder stadig interessante "ting" i arkivets gemmer. - Her er sådan et "tidsbillede".

Vi fornærmer vist ingen ved at offentliggøre anbefalingen?

De personer, der optræder i skrivelsen kan vel kun være tilfredse med, at vi alle ved, at der var fuld tilfredshed med et et-halvt års samarbejde 1923-25:

Carl Stoffer har været tilfreds med Christian Rasmussens arbejde.

Kontingent for 2023:

kr. 200 for "familie-medlemskab" og firmaer
kr. 150 for "enkelt-medlemskab".

- Betal kontant ved dit besøg i ARKIVET – eller
- gennem "net-bank" – benyt vores konto nr. 5359 0243551, - husk "afsender".

Efterlysninger: Hvis du har en **mail-adresse**, som du vil give os, så send en mail til ***info@torebyarkiv.dk*** – *eller til* **perlp54@gmail.com** **(kasserer Per Poulsen).**
Husk at oplyse navn og adresse.*! - Hvis du har en* ***telefon****, der kan modtage* ***SMS'er****, så skriv nummeret i mailen eller SMS til* 2929 0090 – husk afsender.
Vi skal nok lade være med at misbruge oplysningerne (eller "dele" dem med andre!), men vi vil gerne være lidt moderne!

ARKIVET's adresse er: Åmarksvej 5 [1], 4891-Toreby

Bestyrelse m.m.:

Susanne Poulsen (formand),	Sakskøbingvej 13, 4891-Toreby, (2365 4985) *swp62@outlook.dk*
Per Poulsen (kasserer)	Sakskøbingvej 13, 4891-Toreby (2163 7686) *perlp54@gmail.com*
Knud Wilster Hansen,	Gl.Landevej 19, 4891-Toreby (5486 9615) *reklamemix@hotmail*
Bodil Janik (sekretær)	Strandgade 45 st.th. 4800-Nykøbing F (2910 2150) *janikbodil@gmail.com*
Else Ravn-Nielsen	Toreby Vestergade , 4891-Toreby
Niels Lück, (suppleant)	Klosterstræde 9, 4800-Nykøbing F. (2085 1428)
Egon Lintner, (suppleant)	Flintingevej 7, 4891-Toreby, (5486 9438)
Tage Rødby Jensen (Arkivleder),	Lindevænget 20, 2.th., 4800-Nykøbing F *tagerodby@live.dk* (5174 6216)
Arkivet:	2929 0090 – og ***info@torebyarkiv.dk*** Facebook: ***toreby arkiv***
Arkivets hjemmeside:	***torebyarkiv.dk/***
Otto Sørensen (redaktør),	Møllevej 14, 4891-Toreby, (5486 9466 – 7175 5060) *otto@flintinge.eu.*

Bank-konto: 5359 0243551 - Husk at oplyse navn og adresse.
Kontingent: kr. 200 (husstand og firmaer) – kr. 150 (enkeltmedlem).

Arkivernes dag d. 12. november blev en succes,

hvis vi måler på antal besøgende, - hvis vi måler på "hygge" og hvis vi måler på samtaler om lokalhistorie!
EMNET var gårdene før og nu. - FØR lå alle gårdene i landsbyerne – NU ligger mange "ude på markerne"! – men hvor lå de **før**? – og hvor ligger de **nu**?

8. december 2022 – LIFT-indvielse – kl. 14

Medlemmer – og alle andre med interesse i lokalhistorie

indbydes til LIFT-indvielse.

Torsdag d. 8. december kl. 14.

Vi vil gerne se dig til **indvielse og vejlede** dig i brugen af liften!

NU kan også gangbesværede komme i ARKIVET!
- Også med kørestol eller rollator!

LIFTEN er køreklar - og klar til **indvielse**
torsdag d. 8. december 2023 kl.14.

Udstillingen fra **"Arkivernes dag"** kan stadig ses!
Og arkivets samlinger og lokaler er åbne.
Måske har DU noget, som skal "gemmes" i arkivet, - eller en god historie, så har du også muligheden d. 8. december.

Arkivets "Personale" træffes hver tirsdag kl. 19 – 21, og nu har du ingen "undskyldning": **du kan blive kørt op!**

LOKALHISTORISK FORENING & ARKIV TOREBY SOGN

Glædelig jul - og godt nytår!

ARKIVET's adresse er: Åmarksvej 5 [1], 4891-Toreby